

PSEAP

Polskie Stowarzyszenie
Ekonomicznej Analizy Prawa

VI Cykl Seminariów PSEAP

Spotkanie nr 8/2012/2013

17.04.2013

**NOWE TENDENCJE W ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA PRODUKT W PRAWIE
DELIKTÓW – ANALIZA EKONOMICZNA**

Andrzej BANIAK
(Central European University, Budapeszt)

Streszczenie

Przedmiotem wystąpienia będzie przedstawienie, z perspektywy ekonomicznej analizy prawa, kilku nowych modeli w dziedzinie odpowiedzialności za produkt. Odpowiedzialność za produkt jest istotną, ale też specyficzną częścią prawa deliktów. Specyfika tej odpowiedzialności polega na tym, że potencjalny sprawca – wytwórca produktu - ma dużo większą wiedzę na temat zagrożeń związanych z użyciem produktu, niż potencjalny poszkodowany - konsument. Z tego powodu tradycyjne podejście zakłada że odpowiedzialność na zasadzie ryzyka jest wymogiem w którym szkody społeczne są minimalizowane. Dzieje się tak dlatego, że odpowiedzialność na zasadzie ryzyka wymusza na producentach internalizację kosztów związanych z ryzykiem wypadku. Dlatego też odpowiedzialność na zasadzie ryzyka jest stosowana w praktyce prawnej wielu krajów w rozpatrywaniu spraw związanych z odpowiedzialnością za produkt. W ostatnich latach w kilku pracach podważono dominację odpowiedzialności na zasadzie ryzyka w odpowiedzialności za produkt. W pracach tych wprowadza się do modelu podstawowego nowe założenia: (1) producenci konkurują w ramach oligopolu, (2) dla producentów ważna jest reputacja związana ze wszystkimi wytwórcami produktu, (3) częściowa niewiedza konsumentów na temat wadliwości produktów może przybierać różne formy. W nowych modelach łączy się koncepcje płynące z polityki konkurencji oraz z ekonomii przemysłowej z koncepcjami ekonomicznej analizy prawa. Główne przesłanie wynikające z nowych modeli jest następujące: w wielu sytuacjach odpowiedzialność na zasadzie ryzyka nie jest optymalnym rozwiązaniem; wszystko zależy od konkretnych informacji na temat struktury przemysłu i niewiedzy konsumentów na temat ryzyka. W wystąpieniu omówimy najważniejsze z tych modeli i wynikające z nich wnioski. Ostatnio niektórzy autorzy sugerują, że wymóg odpowiedzialności za produkt nie jest konieczny w przypadku niektórych produktów. Dzieje się tak dlatego, że połączone siły: (1) konkurencji rynkowej, (2) regulacji związanych z bezpieczeństwem produktów, oraz (3) ubezpieczeń zmuszają producentów do wytwarzania produktów bezpiecznych. Ta nadal kontrowersyjna teza zostanie również przedyskutowana w wystąpieniu.